

NOKUTs tilsynsrapporter

Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming

Fagskolen i Oslo Akershus

Oktober 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Fagskolen i Oslo Akershus
Utdanningstilbudets navn:	Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming
Nivå/fagskolepoeng:	60
Undervisningsform:	Nettbasert med samlinger
Sakkyndige:	Georg Skutlaberg, Vegard Meland og Ingvild Skjetne
Dato for vedtak:	12.10.2016
NOKUTs saksnummer	16/00297

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 – 3-8.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Georg Skutlaberg, soneleder, Vang distrikt i Hamar kommune
- Ingvild Skjetne, forlagsredaktør i Pedlex Norsk Helseinformasjon
- Vegard Meland, prosjektleder ved Senter for Livslang Læring, Høgskolen i Lillehammer

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

NOKUT, 12. oktober 2016

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	2
2.1	Oppsummering	2
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
2.1	Konklusjon etter innledende vurdering	3
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	4
3.1	Oppsummering	4
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	4
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	8
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	10
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	15
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	17
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	20
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	22
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	24
4	Tilsvarsrunde	26
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	26
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering og endelig konklusjon	29
5	Vedtak	30
6	Dokumentasjon	30

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Fagskolen Oslo Akershus søkte NOKUT 1. mars 2016 om godkjenning av *målrettet miljøarbeid* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over to år. Den omsøkte undervisningsformen er nettbasert med samlinger, og den stedbaserte undervisningen vil finne sted på følgende studiested: Rud videregående skole.

Søker har allerede 17 godkjente fagskoleutdanninger:

- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Klima, energi og miljø i bygg
- Bygg
- Helseadministrasjon
- Elkraft
- BIM-tekniker, fordypning konstruksjon og fordypning installasjon
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Veiledning for helse- og omsorgspersonell
- Kreftomsorg og lindrende pleie
- Servicetekniker
- Verkstedsledelse
- Rehabilitering
- Demens og alderspsykiatri
- Veiledning av lærlinger – for instruktører og faglige ledere – med ansvar for opplæring i bedrift
- Sterilforsyning i spesialisthelsetjenesten
- Fuktteknikk
- Oppvekstfag

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, <http://www.fagskolen.oslo.no>. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Informasjonen er i samsvar med søknadens innhold og godkjenningsstatus i NOKUT.

Det som står på hjemmesidene om tidligere godkjente utdanninger stemmer overens med informasjonen NOKUT har. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av tidligere godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordninger og reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller reglement tilfredsstillende oppfyller kravene.

2.1 Oppsummering

Fagskolen Oslo Akershus oppfyller de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning og søknaden går dermed videre til sakkyndig vurdering.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
- b) System for kvalitetssikring
- c) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
- d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
- e) Vitnemål.
- f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
- g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

System for kvalitetssikring

Vi har vurdert at systembeskrivelsen på en tilfredsstillende måte ivaretar de nye kravene og at årsrapporten tilfredsstillende bestemmelsene § 5-1 (5) med merknader.

Kravene til system for kvalitetssikring er tilfredsstillende oppfylt.

Organisasjon og ledelse

Styrets sammensetning oppfyller lovens krav, og det fremgår tydelig hvordan representanter for studentene og ansatte velges, og hvilke rettigheter representantene har.

Styrets ansvar for fagskoleutdanningen fremgår klart av styrevedtektene, og dekker de forhold styret er pålagt å ta ansvar for etter fagskoleloven.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Søknaden dokumenterer på en tilfredsstillende måte hvem som har ansvar for de oppgaver som er beskrevet i fagskoleloven § 4, og som påvirker studentenes rettigheter. Det kommer tydelig frem at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø.

Vitnemål

Tilbyders mal for vitnemål inneholder all nødvendig informasjon. Vitnemålet tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement

Tilbyders reglement tilfredsstiller kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter.

Klageinstans

Det er tydelig hvem som er tilbyders klageinstans og vi finner tilbyders instruks for klagebehandling tilfredsstillende.

2.1 Konklusjon etter innledende vurdering

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapitlet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Vi har gjennomgått søknaden og vurderer tilbyders fagskoleutdanning innen fagområdet målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming som et relevant og viktig tilbud til sektoren. Intensjonen bak utviklingen av fagskoleutdanningen er god, og det er også et stort behov for slike utdanninger på nasjonalt plan.

Tilbudet har en del klare mangler, der noen grenser mot vesentlige mangler, samtidig som en rekke krav og forutsetninger er innenfor kravene som stilles av NOKUT.

Det er behov for endringer, spesielt knyttet til innhold og emner, studieplan, veiledning og undervisningsformer og læringsaktiviteter. Det skisseres høy grad av selvstudium med nettstøtte. Da er det ekstra viktig at de ulike delene av studiet tydeliggjøres for studentene i forkant av studiestart.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Opptakskravet er fullført og består videregående opplæring med fagbrev/vitnemål fra relevant yrkesutdanning fra videregående skole som helse- og oppvekstfag, aktivitørutdanning eller tilsvarende. Tilbyder skisserer også at søkere kan tas inn på bakgrunn av realkompetansevurdering og må ha rundt fem års relevant yrkespraksis eller skolegang. Vi mener kravet må være tydeligere, og ikke omtrentlig, slik at søkere til utdanningen kan gjøre en vurdering av om de fyller kravene eller ikke. Vurderingen baseres på gjeldende utdanningsprogram i videregående opplæring for utdanningen på Vg3-nivå. I tillegg må det også kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i fellesfag. Tilbyder beskriver at realkompetanse er all den kompetanse som personen har tilegnet seg gjennom betalt og ubetalt arbeid, det vil si relevant yrkespraksis i tillegg til grunnutdanning. Relevant yrkespraksis er beskrevet.

Vi mener at dette studiet må kreve at søker har en offentlig godkjenning eller en fagutdanning som grunnlag. Dette begrunnes med Fylkesmannens krav til offentlig godkjenning blant annet i arbeid med tiltak om bruk av tvang og makt etter Helse- og omsorgstjenestelovens kapittel 9 og Pasient og brukerrettighetsloven kapittel 4. Loven stiller krav til arbeidsgiver om å dokumentere ansattes utdanning/kvalifikasjoner for å sikre at utdanningskravet i henhold til de overnevnte lover blir ivaretatt. Arbeidsgiver

må søke dispensasjon for ansatte uten relevant høyere utdanning, helsefagarbeidere og miljøterapeuter. I tillegg må arbeidsgiver dokumentere hvilke tiltak som gjøres for å avgrense/ redusere antall ansatte uten formell kompetanse og offentlig godkjenning. Vi forventer derfor at kommunen ansetter folk med adekvat og riktig fagbakgrunn for arbeid med atferdskorrigerende tiltak. Det er også essensielt med tanke på at det skal dokumenteres at alle andre tiltak er forsøkt før det fattes et kommunalt enkeltvedtak om bruk av tvang og makt etter overnevnt lov. Vi forventer derfor at det skal stilles krav om offentlig godkjenning som grunnlag for en slik videreutdanning.

Tilbyder skisserer i tillegg opptak av søkere med utenlandsk bakgrunn. Søkere fra nordiske land er kvalifisert for opptak når den videregående opplæring i de respektive land gir opptak til tertiærutdanning tilsvarende fagskoleutdanning i Norge. Søkere utenfor Norden må dokumentere opplæring og praksis og ha bestått eller ha en likeverdig realkompetanse i fellesfag tilsvarende Vg1 og Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram. Opplæringen må gi relevant opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende fagskoleutdanning i Norge. Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende B1. Vi stiller oss tvilende til at språkkravet er tilstrekkelig med tanke på å jobbe med mennesker med utviklingshemming. Det må foreligge bestått språkstest tilsvarende Bergenstesten.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme et presist krav til omfanget av relevant praksis (i arbeidslivet, utdanning og lignende) for søkere som skal få realkompetansevurdering
- stille krav til offentlig godkjenning for å ta opp studenter til dette studiet, og må vurdere om søkere som avventer fagprøve, eller venter på sin offentlige godkjenning etter nylig gjennomført fagprøve, unntaksvis kan få betinget opptak
- stille krav om bestått språkprøve for søkere fra land utenfor Norden, tilsvarende Bergenstesten. Ferdigheter i språk og kommunikasjon anses som vesentlige og viktige ferdigheter i samhandling med brukergruppen.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

I søknaden redegjør tilbyder for at det er samarbeid mellom dem og faglig ansvarlige i Bærum kommune. Det er Bærum kommune som har vært initiativtaker for utdanningen. Tilbyder vil ha kontinuerlige møter med samarbeidspartneren gjennom utdanningens løp. På møtene vil de utveksle informasjon, ha faglig oppdatering, underveisevaluering og kvalitetssikring av utdanningens innhold. Det nevnes også at ansatte i Akershus fylkeskommune og Bærum kommune kan brukes som gjesteforelesere.

Vi finner det beskrevne samarbeidet som godt, men savner en tydeliggjøring av de faglig ansvarlige i Bærum kommune, så vi kan se at det er snakk om relevante aktører i yrkesfeltet. Vi savner også beskrivelse av hvorvidt tilbyder deltar i faglig relevante nettverk. Dersom tilbyder ikke deltar i slike nettverk, må de søke deltakelse. Vi mener også at tilbyder må inngå samarbeidsavtaler med noen flere aktører, slik at de får flere innspill på utdanningens innhold og kan sikre høy kvalitet på utdanningen.

Vedlagt som samarbeidsavtale har tilbyder lagt en intensjonsavtale om praksis. Dette er ikke tilfredsstillende. NOKUT krever at tilbydere inngår og legger ved formelle samarbeidsavtaler. Samarbeidsavtalene må vise hva dere samarbeider – eller skal samarbeide – om. Herunder faller naturlig nok det tilbyder skriver i søknadsskjemaet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- fremlegge formell samarbeidsavtale med Bærum kommune
- inngå avtale med noen flere aktører
- beskrive deltakelse i relevante nettverk hvis deltakelse pågår, hvis ikke må de finne nettverk å delta i

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanning.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

I søknaden foreligger *Avtale om praksis fra Fagskolen Oslo Akershus (FOA)*. Den detaljerer hva FOA forplikter seg til, som informasjon om opplæringen og invitasjon til å samarbeide om opplæringen. I tillegg hvordan de skal følge opp studentene i praksis, underveisevaluering og sluttevaluering. FOA arrangerer praksisseminar for alle veiledere og ledere ved praksisinstitusjonen før oppstart.

Avtalen inneholder hva praksisstedet forplikter seg til, som å

- sørge for relevante oppgaver i henhold til læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen og veiledning
- melde fra til skolen så snart problemer oppstår
- utpeke en praksisveileder som er ansvarlig for studenten i alle praksisperioder
- delta i oppfølgingsbesøk fra skole

- delta i planlegging og gjennomføring av opplæringen og evalueringen

Avtalen inneholder arbeidskrav for praksis. Den inneholder hvilke kompetansekrav som stilles til praksisveileder. Kravet er fagutdanning eller høyere utdanning innen faget, generell IKT kompetanse og MS Office og praktisk erfaring fra fagområdet på minimum to år. Det stilles også krav til motivasjon og erfaring med veilederrolle og at veilederen skal være ansatt i minst 50 % stilling. Vi anser kravet som tilfredsstillende oppfylt.

Vi finner at malen for praksisavtale oppfylder NOKUTs krav til innhold, men savner en tydeliggjøring av hvilken utdanning det gjelder. Dette må inkluderes, enten i tittelen eller i et felt innledningsvis i avtalen.

Søknaden inneholder også liste over tre relevante typer praksissteder: omsorgsbolig for personer med utviklingshemming, avlastningstilbud og barneboliger, og aktivitetssenter og dagtilbud for utviklingshemmede. Samlet fremstilles her 54 ulike praksissteder. Det foreligger ikke nærmere informasjon om hvilke steder det er snakk om, hvem det eventuelt er inngått avtale med og heller ikke hvem som kan kontaktes. Intensjonsavtalen med Bærum kommune (på et overordnet nivå) kan sikre at studentene vil få plass på noen av disse praksisstedene, men det kan settes spørsmålsteget ved hvorvidt dette er tilstrekkelig dersom studentmassen øker og/eller Bærum kommune ikke kan tilby tilstrekkelig med praksisplasser. Vi anbefaler at tilbyder foretar en evaluering etter ett til to års drift av utdanningen og ser om antallet praksisplasser er tilstrekkelig og relevante nok for studentene. Vi er klar over at studenter ofte gjennomfører praksis på egne arbeidsplasser og at det kan bidra til å sikre nok plasser. Det er da viktig å sørge for at de gjør et arbeid som lar dem oppnå læringsutbyttet og ikke bare gjør sitt daglige arbeid. Tilbyder legger godt til rette for dette med at praksis kan gjennomføres som prosjektarbeid på egen arbeidsplass, etter klare retningslinjer (vedlegg 1 til studieplanen).

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- inkludere utdanningens navn i malen for praksisavtale, enten i tittelen eller i et felt innledningsvis i avtalen
- skissere hvilke praksissteder det eventuelt er inngått avtale med og hvem som er kontaktpersoner

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Tilbyder oppgir at studiet gir 60 fagskolepoeng fordelt på 2 år (deltid). Studiet er på totalt 1650 arbeidstimer, som ligger innenfor rammene som er 1500–1800 timer per år.

Både fagskolepoengene og timefordelingen er fornuftig fordelt på fem emner av ulike størrelse, omfang og varighet. Det er tydelig skissert hvordan deltidsstudiet fordeler seg over antall uker, undervisningstimer på samlinger, veiledningstimer mellom samlinger og antall timer selvstudium mellom samlingene. I det siste emnet (emne 5) er det inkludert praksisperiode.

Timer til selvstudium vil variere fra student til student, og det vil være en stor fordel om innholdet i selvstudiet og den nettbaserte delen av utdanningen er tydeligere beskrevet. Det vil bidra til at studenten i større grad kan planlegge og legge opp til et realistisk læringsløp som samstemmer med skissert mengde selvstudium.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må beskrive hvordan timer til selvstudium (på nett og på egen arbeidsplass) kan/bør gjennomføres. For eksempel: Hvor mange timer det er estimert å bruke på læringsressursene på nett.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

3.3.1 Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 5.1 i NKR.

Faglig innhold/profil

Etter endt utdanning skal fagpersoner med videreutdanning i målrettet miljøarbeid ha utviklet ferdigheter og en generell kompetanse som setter denne i stand til å bistå i et tverrfaglig arbeidsmiljø i arbeid for og med mennesker med utviklingshemming, med ressurser og utviklingsmuligheter som må sees og anerkjennes av alle mennesker i samfunnet. Spesielt viktig er det at tjenesteyter har gode ferdigheter i samhandling og kan bistå tjenestemottakers individuelle behov for bistand og tilpassede hjelpetiltak. Mye av bistanden og kompetansen som er påkrevet dreier seg om arbeid med utfordrende atferd, atferd som er ressurskrevende i helsetjenesten og ødeleggende for personen selv og de som er rundt. Målrettet miljøarbeid dreier seg mye om livsveiledning, kunnskap om forebygging og tiltak knyttet til endring i den utfordrende atferden. Det er ofte ikke mangel på atferdskorrigerende tiltak i dette arbeidet, men mangel på kunnskap om konsekvenser av de tiltakene som iverksettes. Dette antas å være essensen i målrettet miljøarbeid og det er derfor svært viktig at fagpersoner har tilstrekkelig kompetanse til å se konsekvenser av hvordan tiltak blir til og iverksettes. Det kreves stor kunnskap i etisk refleksjon og et rikt menneskesyn som også har aksept for det som ikke følger normaliteten i samfunnet.

Med dette utgangspunktet mener vi at tilbyder har en god beskrivelse av læringsutbytte, en sammensatt og god beskrivelse av kunnskaper og ferdigheter på et nivå som er forventet til denne faggruppen. Den generelle kompetansen man skal sitte igjen med etter endt utdanning skal fungere like godt som grunnlag for å avstå fra gjennomføring av tiltak, som å sette i verk nye tiltak, i den forstand etisk refleksjon også skal fungere som en rettesnor. Vi savner et fokus på evaluering som en ferdighet studenten skal tilegne seg. Dette må fagskolen ta med som en forventet ferdighet. Vi forventer også at det i fagplanen er et fokus på brukers medvirkning og en beskrivelse av dette i læringsutbyttebeskrivelsen. Tilbyder bør synliggjøre brukers medvirkning i læringsutbyttebeskrivelsen.

Vi mener at pensumlistene til de ulike emnene gir studenten god anledning til å tilegne seg den kunnskapen som er beskrevet i læringsutbyttebeskrivelsene. Ferdighetene studentene skal tilegne seg skal komme i prosessen, men det stilles store forventninger til læringsmiljøet i praksisperioden og den veiledning som studenten får i studieforløpet. Dette virker også godt ivaretatt slik studieplanen legger opp til.

Vi oppfatter likevel begrepsbruken i fagplanen noe fragmentert, i det at det anvendes betegnelser som: tjenestemottakerne, brukere, brukere med demens, pasient, brukere med psykiske lidelser, pasientforløp. Det henvises innledningsvis i avsnitt 1.6 at Norsk forbund for utviklingshemmede konsekvent bruker betegnelsen mennesker med utviklingshemming for å unngå misforståelser og sammenblanding med psykisk sykdom. Vi anser det som viktig at fagskolen er ryddig i begrepsbruken også i sin fagplan.

Eksempler på hvor vi finner tvetydig begrepsbruk er:

- Avsnitt 4.2.4 - Emne 3, Utforme en case med temaet og drøfte hvordan helsearbeideren kan bidra til omsorg og forebyggende arbeid overfor bruker / bruker med Demens.
- Oppgave 2, Velg en aktuell situasjon fra eget eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan du kan bidra til økt egenomsorg og opplevelse av mestring for en bruker med en definert psykisk lidelse.
- I avsnitt 4.3.1 beskrives det i første kolonne at; kandidaten skal ha innsikt i pasientforløp og kunnskap om aktørens rolle og ansvar. Vi stiller oss spørrende til sammenhengen mellom pasientforløp og arbeid med målrettet miljøarbeid.
- I avsnitt 4.3.1 beskrives det på side 30 under generell kompetanse; kandidaten kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende, og/ eller lindrende omsorg etter den pasientens/ brukernes individuelle behov.
- I avsnitt 4.3.1, kulepunkt 4, virker det som at hensikten med kompetansen er at; kandidaten kan bidra til å utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen. Her bør fagskolen vurdere om hensikten er å sikre at kandidaten kan bidra til å utvikle målrettede miljøtiltak sammen med og til det beste for mennesker med utviklingshemming.

I fagplanen anvendes begreper som pasient/bruker. Dette opplever vi som uheldig. Videre blandes begrepene habilitering og rehabilitering, og det kan virke som den generelle kompetansen tar for seg et større omfang enn hva studiet skal ha til hensikt.

På alle nivåer i offentlig tjenesteyting, stilles store krav til læring i bruk av velferdsteknologi, i det gjelder også bruk av digitale verktøy i målrettet miljøarbeid. To forhold anses som viktige elementer. Det ene er sensor, sporing og overvåkingstiltak som omhandles i helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 eller i

pasient- og brukerrettighetsloven § 4 og om rettssikkerhet, tvang og makt. Det andre er bruk av velferdsteknologiske virkemidler i direkte tjenesteutøving, eksempelvis dag- og ukeplanleggere på nettbrett. Med bakgrunn i disse forventningene i samfunnet, mener vi dette må gjenspeiles i denne videreutdanningen. Vi anser det som viktig at velferdsteknologi blir belyst i flere/ alle emnene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- skape en mer sammenfattende begrepsbruk i fagplanen
- spesifisere læringsutbyttene mer mot elementene i målrettet miljøarbeid
- inkludere evaluering som generell ferdighet i overordnet læringsutbytte
- implementere velferdsteknologi i flere / alle emnene

Tilbyder bør synliggjøre brukers medvirkning i læringsutbyttebeskrivelsen.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningens tittel er *målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming*. Tilbyder relaterer sin søknad om godkjenning til nasjonal plan FHH 11 ([IS-1 599](#)) «Fagskoleutdanning i målrettet miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse». Studiet har til hensikt å gi helsefagarbeidere en utdanningsretning som styrker deres kompetanse i arbeid med mennesker med utviklingshemming. Målrettet miljøarbeid er et innarbeidet og allment kjent begrep både i faglitteratur og i fagmiljøer i arbeid med mennesker med utviklingshemming. Kompetanse etterspørres i større grad i arbeidsmarkedet, og det faller seg naturlig at arbeidsgivere etterspør ansatte med videreutdanning innen målrettet miljøarbeid.

Utdanningens tittel samsvarer med den kunnskapen, ferdighetene og den generelle kompetansen som studenten skal sitte igjen med etter endt utdanning.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanningens innhold og emner henger tett sammen med studiets overordnede læringsutbyttebeskrivelse. Vi har gitt tilbakemelding under pkt. 3.3.1 om mangler som må rettes. I tillegg er velferdsteknologi en sentral del av målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming. Velferdsteknologi bør være en del i de fleste/alle skisserte emnene i studiet.

Emne 1

Læringsutbyttet i emne 1 har til hensikt å sette studenten i stand til å mestre grunnleggende ferdigheter innen etisk refleksjon, teoretisk forståelse og samhandling i et samfunnsvitenskapelig perspektiv. Sammen med fokus på studieteknikk virker sammensetningen av kunnskap, ferdigheter og kompetanse relevant for studiet.

Emne 2

Emne 2 skal styrke studentens kompetanse i kjerneområdet utviklingshemming og ulike forklaringsmodeller innen atferd. Pensumlisten virker samstemt med emnets tema. Av læringsutbyttets beskrivelse av kandidatens kompetanse, kulepunkt 4, forstår vi det slik at kandidaten skal forstå behovet for individuelt tilrettelagt tiltak for hvert enkeltmenneske, og at deres rett til selvbestemmelse skal komme tydelig frem. Det som virker som et godt tiltak overfor ett menneske, behøver ikke å være riktig tiltak for et annet. Setningens formulering er uklar og bør omskrives. Oppgavene tilknyttet emnet virker relevante.

Emne 3

Emne 3 fokuserer mer på fagpersonens kompetansemål knyttet til utøvelse i arbeidet med målrettet miljøarbeid. Studenten skal utfordres til å utforme og gjennomføre tiltak myntet på metoder innen målrettet miljøarbeid. Det mangler likevel vektlegging av viktigheten av evaluering og justering av løpende tiltak i læringsutbyttebeskrivelsen. Dette bør fremkomme tydeligere og anses som viktige prinsipper innen fagfeltet. Litteraturlisten er kort i forhold til omfang i emnet. Her bør studenten også utfordres å søke relevant litteratur i publikasjoner utgitt som resultat av nyere forskning. Oppgavene tilknyttet til emne 3 virker lite samsvarende med emnet og må endres.

Emne 4

I emne 4 forstår vi at tilbyder forsøker å konstruere et emne med læringsutbytte som strekker seg ut over hva den nasjonale planen for fagskoleutdanning beskriver som relevant innhold i modul 4. Denne viser svakheter og virker «enkel» i sin konstruksjon. Læringsutbyttebeskrivelsen virker å ta en mer fragmentert retning, og involverer flere områder som vi undrer oss over om det er relevant for studenten å fordype seg i.

Her mener vi at måten kunnskap i læringsutbyttebeskrivelsen er beskrevet for generell. Dette skal være en videreutdanning som gir studenten anledning å planlegge, utøve og evaluere tiltak som skal være

veiledende og rettleidende for brukeren. Samarbeidspartene som vi beskriver under er viktige og vi mener derfor at dette emnefeltet skal gjøre studenten i stand til å ha kunnskap om forvaltningsnivåene og deres ansvarsområder, ferdigheter som viser studentens evne til å utforme tiltak og hvordan for eksempel kommunikasjon bidrar til måloppnåelse og hvordan man samhandler med spesialisthelsetjenesten, fastleger og sykehus for å felles komme frem til tiltak som best gagnar bruker. I tillegg skal studenten ha en generell kompetanse på god skriftlig fremstillingsevne. Dette forventer også arbeidsgiver.

Vi opplever at arbeidsmarkedet trenger fagpersoner med samhandlingskompetanse for å stå sterkt i samarbeid med fastleger, habiliteringstjenesten, spesialisthelsetjenesten og andre samhandlende aktører som sammen yter tjenester for mennesker med utviklingshemming. Koordineringskompetanse anses som viktig i tillegg til kompetanse knyttet til risikovurdering der fagpersonen avdekker sårbarheten knyttet til mennesker som ellers ikke alltid klarer å tilegne seg forventninger i et normalsamfunn. Emne 4 må ikke være fragmenter, men bør spesialisere studentene ytterligere i en videreføring av emne 3. Eksempler på områder emnet bør omfatte er: seksualitet og fare for utnyttelse, og helsearbeiderens betydning i møte med fastlegen og personalet på en sykehusavdeling.

Emne 5

Emne 5 beskriver studentens læringsutbytte i eget arbeid med fordypningsoppgave, og fagskolen anvender en generell beskrivelse for arbeidsform. Det legges ikke vekt på ferdigheter knyttet til tverrfaglig samarbeid og samhandling med andre faggrupper for å belyse viktigheten av hvordan man i et faglig miljø kommer frem til faglige og etisk gode tiltak i arbeid med mennesker med utviklingshemming.

Oppsummerende

Det mangler fokus på evaluering der studenten skal ha ferdigheter til å planlegge, gjennomføre og evaluere iverksatte tiltak. Vi anser det som svært viktig at studenten kan vise til ferdigheter i å justere tiltak etter løpende evalueringer.

Vi mener fagskolen legger opp til et for høyt nivå når det legges opp til at kandidaten skal ha innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning, jf. beskrivelse av læringsutbytte i emne 4 pkt. 6. Det må presiseres at det er tilstrekkelig at kandidaten har kjennskap til kunnskapsbasert praksis, da dette er mer forenlig med fagskolens fokus på praksisrelatert læring.

Oppgavene til emne 3 er ikke relevante og må endres slik at de samsvarer med innhold i emne 3.

For øvrig er utdanningens innhold og emner i samsvar med nasjonal plan utarbeidet av helsedirektoratet. Vi presiserer at den nasjonale planen er rådgivende og at tilbyder må ta hensyn til at samfunnsutvikling, forskning og teknologi gir grunnlag for nye retninger innen fagfeltet. I et tverrfaglig perspektiv mener vi likevel at studiet slik det presenteres, er et viktig bidrag for å styrke kravet til kompetanse innen arbeid med mennesker med utviklingshemming.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- korrigere begrepsbruken i avsnitt 4.2.4 - Arbeidskrav emne 3, oppgave 1: Tverrfaglig samarbeid, der det henvises til at studenten skal utforme et case med temaet og drøfte hvordan helsefagarbeideren kan bidra til omsorg og forebyggende arbeid overfor bruker / bruker med demens

- endre oppgavene i emne 3, slik at de samsvarer med emnets innhold
- sørge for at emne 4 ikke består av fragmenter, men spesialisere studentene ytterligere i en videreføring av emne 3

Tilbyder bør

- i emne 2, læringsutbyttebeskrivelsen: omformulere kulepunkt 4, slik at det blir tydeligere
- i emne 3, læringsutbyttebeskrivelsen: fremheve evaluering og justering av løpende tiltak
- i emne 3: utfordre studenten til å søke relevant litteratur i publikasjoner utgitt som resultat av nyere forskning
- i emne 4: inkludere tema som: seksualitet og fare for utnyttelse, og helsearbeiderens betydning i møte med fastlegen og personalet på en sykehusavdeling
- i emne 5: utfordre studenten til å oppsøke tverrfaglig samarbeid i sitt fordypningsarbeid

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Studieplanen er et komplett dokument på i alt fem kapitler. Planen fyller alle vilkårene som fremstilles av NOKUT og er oversiktlig å lese. Noe av begrepsbruken er tvetydig, og den må gjennomgås som beskrevet i avsnitt. 3.3.1. Som anbefalt av Norsk forbund for utviklingshemmede, bør planen gjennomgående anvende begrepet «mennesker med utviklingshemming». Studieplanen har i tillegg to vedlegg som henholdsvis beskriver retningslinjer for praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass og retningslinjer for praksis gjennomført som praksisutplassering.

Utdanningen er et 38 ukers heltidsstudium som gjennomføres som et nettbasert studium med samlinger på deltid over 76 uker. Den består av ni samlinger, og hver samling består av tre dager à åtte timer. Det er lagt opp til nettveiledning og individuell veiledning mellom samlingene. Praksis er en obligatorisk del av utdanning og består av 10 uker (300 timer).

Tilbyder skriver at arbeidsformene skal bidra til å utvikle bedre praksis hvor studentene opplever at teori og praksis danner en integrert helhet. Arbeidsformer som benyttes er forelesning, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, prosjektarbeid med tverrfaglig fokus, praksis, refleksjon over eget arbeid og selvstudium med nettstøtte, gruppearbeid. Arbeidskrav er oppgaver som studenten løser individuelt eller i gruppe, og det forutsetter at studenten deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre. Tilbyder nevner også arbeidsformer som problembasert læring, veiledning og refleksjon og basisgrupper/læringsgrupper.

Arbeidsformene er generelt beskrevet. Vi finner det formålstjenlig at det tydeliggjøres hvordan de ulike pedagogiske metodene skal anvendes, særlig sett i lys av at dette er et nettbasert studium. Eksempler på dette er hvordan utprøvinger i praksis (praktiske oppgaver) skal bearbeides på nett sammen med veileder og medstudenter eller hvordan nettressursene i studiet støtter studenten i sin praksis. Vurderingsgrunnlaget

er skissert og det er utviklet relevante kriterier for vurdering av arbeidskravene. Karakterskalaen som brukes er fra A til E, der A er beste karakter. Praksis vurderes til bestått / ikke bestått.

Mappevurdering brukes som metode for underveisvurdering for læring og sluttvurdering av læring. I sluttvurderingen av hvert emne brukes utvalgsmappe.

Den nettbaserte (og selvstudiums-) delen av studiet er lite beskrevet og utydelig både i søknad og studieplan. Tilbyder skriver at periodene mellom samlingene er nettstøttede, men sier veldig lite om hva denne støtten består i og hvordan den er lagt opp. Det er et stort behov for tydeliggjøring. Tilbyder må beskrive – og eventuelt lage en visuell modell som viser – hvordan den nettbaserte delen med høy grad av selvstudium er bygget opp: hva den inneholder, hvordan den skal brukes metodisk og hvordan denne delen av studiet underbygger utdanningens læringsutbytte.

Læringsutbyttebeskrivelsene er tydelig fordelt på de ulike emnene, men så lenge emnene er utydelig beskrevet både organisatorisk og metodisk med høy grad av selvstudium, er det fare for at læringsutbyttebeskrivelsene ikke nås i tilfredsstillende grad.

Videre må det tydeliggjøres hva som er synkrone og asynkrone prosesser på nett. Skal veiledningen skje i sanntid (synkron) eller ikke? Det må utdypes hvorvidt det skal benyttes Skype, e-post eller andre verktøy i veiledningen og i samarbeid mellom studenter. Et eksempel på dette kan være: Individuell- og gruppebasert veiledning vil foregå på nett gjennom bruk av Skype, e-post og i diskusjonsforum inne på læringsplattformen.

Studentene vil få et innføringskurs i IKT på første samling. Her bør tilbyder i tillegg utnytte møtet til å gi tips og råd både om arbeid på nett og selvstudiumsdelene (digital studieteknikk).

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive (og gjerne lage en modell som viser) hvordan den nettbaserte og den teoretiske delen med høy grad av selvstudium er bygget opp, hva den inneholder, hvordan den skal brukes metodisk og hvordan denne delen av studiet underbygger læringsutbyttebeskrivelsene
- beskrive hvilke arenaer og verktøy som brukes til veiledning og samarbeid, og om veiledningen i hovedsak vil være synkron eller asynkron

Tilbyder bør

- tydeliggjøre hvordan de ulike pedagogiske metodene skal anvendes
- utnytte innføringskurs i IKT til å belyse det å studere og samarbeide på nett (digital studieteknikk)

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Tilbyder skriver at arbeidsformene i utdanningen skal bidra til å utvikle bedre praksis. Utdanningen krever at studentene har stor grad av egenaktivitet og tar ansvar for egen læring gjennom selvstudie. Samtidig som det legges vekt på å skape trygge arbeidsmiljø og benytte læringsmetoder som bidrar til personlig utvikling og erkjennelse i relasjon til brukeren.

Tilbyder beskriver problembasert læring, veiledning og refleksjon og basisgrupper/læringsgrupper som metoder for læring, og som igjen danner grunnlaget for veiledning og oppfølging. Mappevurdering brukes som en pedagogisk metode for læring underveis og av læring som sluttvurdering. Underveis kan kandidaten forbedre mappeoppgaven sin etter tilbakemelding fra lærer. I sluttvurderingen av hvert emne brukes utvalgsmappe.

Under veiledning og refleksjon s. 12 i studieplanen skriver tilbyder at «Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med pasienter/bruker med demens- og alderspsykiatri.» Denne setningen må rettes opp med tanke på målgruppe.

Veiledning som foregår i periodene mellom samlingene må utdypes med tanke på hvilke verktøy og arenaer som skal benyttes, jf. tidligere tilbakemelding under 3.4.3 (studieplanen). Det må tydeliggjøres hvor mye tid det er satt av til individuell veiledning og hvordan basisgruppene/arbeidsgruppene skal organiseres og hva som er hensikten med gruppene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive hvilke arenaer og verktøy som brukes til veiledning og om veiledningen i hovedsak vil være synkron eller asynkron.
- tydeliggjøre hvor mye tid det er satt av til individuell veiledning
- tydeliggjøre bruken av basisgrupper/arbeidsgrupper
- studieplanen må rettes opp så den er konsistent med tanke på målgruppe

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Tilbyder skriver at arbeidsformene i utdanningen skal bidra til å utvikle bedre praksis. Siden studentene mest sannsynligvis har erfaring fra arbeid innen helse- og omsorgssektoren gir det anledning til å benytte erfaringsbaserte og studentrettede undervisningsformer. Tilbyder beskriver følgende arbeidsmetoder som anvendes i studiet: forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, presentasjoner, prosjektarbeid med tverrfaglig fokus, praksis, refleksjon over eget arbeid og selvstudium med nettstøtte, ulike former for arbeid i grupper som for eksempel rollespill ev. med bruk av video. I tillegg skriver tilbyder at utdanningen krever at studentene har stor grad av egenaktivitet og tar ansvar for egen læring gjennom selvstudie og i samarbeid med hverandre.

«Selvstudium med nettstøtte» er en upresis formulering som krever utdyping/nærmere beskrivelse på hva det er. Det skisseres et utvalg av undervisningsformer og læringsaktiviteter, men det beskrives ikke i noen særlig grad hvilke arenaer de ulike metodene skal foregå på og hvordan de skal lede mot læringsutbyttene. Dette fører til at det er uklart hva som skal skje på samlinger, på nett og som selvstudium samtidig som det legges mye ansvar hos studenten.

Det må ryddes og tydeliggjøres slik at det er klart hva som skal skje, hvordan det skal gjennomføres og hvilke arenaer som skal benyttes. En sortering som kan være nyttig å bruke her er MÅ-oppgaver, BØR-oppgaver og KAN-oppgaver. Det vil gjøre det mer oversiktlig for studenten uavhengig om det er selvstudium, på nett eller på samling.

Praksis er tydelig beskrevet i studieplanen og to av dets vedlegg, Vedlegg 1 og Vedlegg 2¹. Heri fremgår det hvordan praksis skal foregå, hvilke læringsutbytter studenten skal sitte igjen med, hvilken veiledning som gis og hvordan vurderingen foretas.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utarbeide en oversikt som er tydelig på undervisningsformer og læringsaktiviteter; hva skal foregå på samling, på nett/som selvstudium og på egen arbeidsplass
- utdype hva som legges i selvstudie med nettstøtte. Et studie som har så høyt antall timer til selvstudium krever klare og tydelige rammer og støtte til studentene.

Tilbyder bør skissere hva som er MÅ-aktiviteter, BØR-aktiviteter og KAN-aktiviteter.

¹ Vedlegg 1: Praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass
Vedlegg 2: Retningslinjer for praksis gjennomført som praksisutplassering

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Tilbyder har i sine vedlegg gjort rede for undervisningspersonalets spesifikke kompetanse for dette studiet, informasjon om faglig- og pedagogisk ansvarlig og kravspesifikasjon for undervisningspersonalet tilknyttet studiet². Dette samsvarer med de krav NOKUT stiller av dokumentasjon. Kravspesifikasjonen fremstiller i en tabell hvilke ulike krav som stilles til pedagogisk personale, sensorer og eksterne praksisveiledere. Vi anser denne tabellen som en meget oversiktlig måte å vise kravene til de ulike gruppene.

Formell utdanning

Fagskolen skisserer i søknaden et stabilt og robust personale både når det gjelder faglig kompetanse, som i denne sammenheng er vernepleiere med relevant yrkeserfaring. Vernepleierens kompetanse anses som en viktig lærerressurs i et slikt utdanningsforløp. Spesielt med tanke på kompetansenivå innen målrettet miljøarbeid.

Kravet til pedagogisk personale satt i kravspesifikasjonen er: «Helsefaglig utdanning eksempelvis vernepleier/ vernepleier med tilleggsutdanning eller faglærerutdanning innenfor helsefag eller relevant helsefaglig universitetsutdanning».

Det er nok ingen annen utdanning enn vernepleierutdanningen som har det omfang av fokus på læringspsykologi i kombinasjon med kunnskap om atferdsanalytisk arbeid og ferdigheter knyttet til målrettet miljøarbeid. Slik sett er vernepleierkompetansen viktig hos de som skal formidle denne kompetansen. Pedagogikk er også et viktig verktøy, og det finner vi at mange innehar uavhengig av hvilken kompetanse man har i bunn.

Kravet til formell utdanning finner vi dermed tilfredsstillende.

---

² Kravspesifikasjon for kompetanse for undervisningspersonalet, sensorer og eksterne praksisveiledere i fagskoleutdanningen Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming

Pedagogisk kompetanse og den pedagogisk ansvarlige

Den pedagogisk ansvarlige (som også er faglig ansvarlig) er utdannet sykepleier med PPU, voksenpedagogikk, veiledning og coaching og tar nå en master i utdanningsledelse. Vi anser kompetansen til den pedagogisk ansvarlige som meget god.

Fagskolen har et faglig team bestående av lærere som er vernepleiere, spesialrådgiver i Bærum kommune, pleie og omsorg og kvalitetsrådgiver i Bærum kommune. Teamet er med i utviklingen av det pedagogiske opplegget. Vi anser den faglige kompetanse som meget relevant og opplegget som godt.

Tilbyder stiller følgende krav til pedagogisk kompetanse: «Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller tilsvarende innen 3 år etter ansettelse og/eller formell veilederkompetanse. Gjeste foreleser fra kommunen må ha praksis innen undervisning». Tilbyder må konkretisere hva de mener er tilsvarende PPU og hva som utgjør «praksis innen undervisning». Langvarig undervisningserfaring kan erstatte formell kompetanse og det er ikke et krav fra NOKUT at alle skal ha formell pedagogisk kompetanse, men vi vurderer det som positivt at tilbyder legger til rette for at de ansatte skal få det.

Digital kompetanse

Fagskolen skisserer i søknaden et stabilt og robust personale som har god digital kompetanse. Det er i tillegg gode støttestrukturer i form av supportteam på skolen som kan kontaktes av studentene på campus eller når de arbeider/studerer andre steder. De fagansatte har benyttet læringsplattform over flere år. I tillegg har fagansvarlig for studiet veilederkompetanse og fullfører for tiden master i utdanningsledelse.

Den faktiske digitale kompetansen til faglærerne er vanskelig å få tilstrekkelig oversikt over. Den beskrives som god/meget bra, men det er ønskelig med en utdyping rundt hvordan de tidligere har arbeidet og hvordan de ønsker å legge opp det digitale løpet for studentene.

Det formelle kravet til digital kompetanse er: «Generell IKT kompetanse, Windows funksjonalitet, MS Office, læringsplattform It's Learning, Fronter eller lignende.» Ettersom utdanningen ikke er spesielt teknisk krevende finner vi denne grunnleggende kompetansen tilstrekkelig.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Ut fra vedlegg til søknaden har undervisningspersonalet samlet sett relevant og oppdatert kompetanse.

Annet

Forholdstallet angitt i kravspesifikasjonen (1:33) samsvarer ikke med forholdstallet som er angitt i Tabell 1 og søknadsskjemaet (1:25). Dette må rettes.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- konkretisere hva de mener er pedagogisk kompetanse tilsvarende PPU og hva som utgjør «praksis innen undervisning»
- sørge for at det er samsvar mellom søknadens dokumenter og angi ett forholdstall

Tilbyder bør i større grad redegjøre for de ansattes digitale kompetanse og erfaringer.

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Kravene som stilles til praksisveileder er de samme i kravspesifikasjon for undervisningspersonalet som i praksisavtalen. Vi vurderer at kravene som stilles sikrer at veilederne har kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Av Tabell 1 fremgår det at tilbyder knytter totalt ett årsverk, fordelt på fem personer, til undervisnings- og veiledningsaktivitet. Tre av lærerne er fast ansatt hos tilbyder og to er gjesteforelesere fra Bærum kommune. I tillegg er en sensor fra Bærum kommune oppført i oversikten. Undervisningspersonalets størrelse er tilfredsstillende for å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Undervisningspersonalet, jf. vedlegg 15 er i samsvar med føringene fra NOKUT. Forholdstallet i søknadsskjemaet og Tabell 1 er angitt å være 1:25, men i kravspesifikasjonen er 1:33 angitt. Det er uklart for oss om utdanningen skal ha 25 eller 33 studenter. Vi vurderer at begge alternativene er OK, men dokumentene må samsvare og angi ett forholdstall.

Tilbyder argumenterer i søknaden for at pedagogisk personale som er fast ansatt i fagskolen og/eller ved Rud videregående skole har overlappende kompetanse og kapasitet utover det som er angitt i tabellen. Tilbyder har også tilgang på andre lærere som kan settes inn ved behov, også gjennom nettverket «Østlandssamarbeidet» (åtte fylkeskommuner). Vi anser det som sannsynlig at studentene ikke vil være skadelidende dersom sykdom eller annet fravær skulle inntreffe enkelte i undervisningspersonalet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sørge for at det er samsvar mellom søknadens dokumenter og angi ett forholdstall.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Fagansvarlig for studiet er faglig- og pedagogisk ansvarlig for helse- og oppvekst med personalansvar for 18 ansatte og er en del av ledelsen ved skolen. Fagansvarlig har vært med på å utvikle studiet i samarbeid med Bærum kommune og sentrale ansatte ved Fagskolen Oslo Akershus.

Fagansvarlig har lederansvar, men er ikke direkte involvert i selve undervisningen. Fagansvarlig er en sentral person i utforming og gjennomføring av studier, og bør derfor ha en tydeligere rolle i selve studiet. Fagansvarlig skal følge og evaluere studiet og ha tett samarbeid med Bærum kommune som initiativtaker.

Krav til fagansvarlig er innenfor rammene som NOKUT stiller.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør gi fagansvarlig en tydeligere rolle i studiet, for eksempel gjennom deltakelse i oppstarten, midtveis og i avslutningen av studiet, der fagansvarlig møter studentene og rammer inn læringsløpet.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Det er utviklet obligatoriske arbeidskrav for hvert emne både skriftlige og muntlige. Alle arbeidskravene skal leveres i innleveringsmappe på It's Learning. Det er utviklet retningslinjer for hvordan vurderingen skal foregå, og hvordan karakterskalaen benyttes. Det skal foretas en egen vurdering av avsluttende fordypningsarbeid. Endelig karakter blir satt etter muntlig eksamen. Det er også utviklet læringsutbyttebeskrivelse for praksis med arbeidskrav og kriterier for ikke bestått praksis.

Vurderingsordninger underveis og eksamen er sett i lys av læringsutbyttebeskrivelser både i teori og praksis. Arbeidskravene er relatert til oppgaver i praksis. Arbeidskravene med retningslinjer synes relevante for å vurdere læringsutbytte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

I kravspesifikasjonen for kompetanse stilles krav til sensorene i samme tabell som for pedagogisk personale og eksterne praksisveiledere. Kravene er ulike for de ulike gruppene, noe vi anser som hensiktsmessig.

Tilbyder stiller ikke krav om pedagogisk kompetanse til sensorene. Vi anser dette som en god beslutning, da krav her kunne ha begrenset tilgangen på sensorer fra yrkeslivet.

Det stilles enkle krav til digital kompetanse, tilstrekkelig for å sikre at sensor kan håndtere digitale besvarelser.

Det som nok er viktigst er kravene som stilles til formell kompetanse og yrkeserfaring. Kravet til sensors formelle kompetanse skiller seg fra lærernes i det at sensorene i tillegg til den formelle kompetansen som kreves av undervisningspersonalet kan være «sykepleier/ sykepleier med tilleggsutdanning». Dette i kombinasjon med relevant yrkeserfaring kan være godt, men det er uklart for oss hvorfor tilbyder mener at sensor – men ikke lærerne – kan ha bakgrunn som sykepleier. Vi finner kravet til formell kompetanse tilfredsstillende.

Kravet til yrkeserfaring er imidlertid ikke godt nok. Til både undervisningspersonell og praksisveiledere spesifiseres det at man må ha minimum to år yrkeserfaring. Dette er ikke tilfellet for sensorene. Vi mener at det er essensielt at sensorene er erfarne og kompetente yrkesutøvere. Tilbyder må stille krav om at sensorene har minimum 2 års erfaring.

Det er også uklart hva som ligger i kravet «må være oppdatert innen fagområdet» og dette må tydeliggjøres. Dersom det er snakk om at personen må være aktiv yrkesutøvende eller nylig ha vært det (hva er da «nylig»?) bør det stå nettopp det, dersom det er ytterligere krav må det fremgå.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- spisse kravet til sensorenes yrkeserfaring til minimum 2 år
- tydeliggjøre hva kravet «være oppdatert innen fagområdet» innebærer

Tilbyder bør redegjøre for tanken bak at sensor, men ikke lærerne, kan ha bakgrunn som sykepleier.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

I søknaden beskriver tilbyder nødvendig infrastruktur med følgende:

Behovet er undervisningsrom som tilfredsstillende alle krav til klasserom, både i forhold til størrelse, inventar, belysning og luftkvalitet. Rommet må ha tavle, trådløst nettverk og prosjektor.

Studentene må ha tilgang til kantine, bibliotekstjenester, kopimaskin og fri bruk av PC. Studenter som ikke har egen PC, får låne av skolen.

Vi anser denne kravspesifikasjonen som særdeles kortfattet. Den er tilstrekkelig for å skissere krav til lokaler for de fysiske samlingene. Den er imidlertid ikke tilfredsstillende hva utdanningens nettbaserte del angår. I NOKUTs veiledning til tilbydere står følgende:

Dersom utdanningen tilbys på nett (enten alene eller i kombinasjon med stedbaserede samlinger), skal dere gjøre rede for relevante funksjoner som nettkapasitet, valgt læringsplattform, programvare, verktøy og utstyr. Videre må rutiner og organisering av teknisk støtte til studenter og lærere, samt nett-/faglæreres rutiner for oppfølging av studentene fremkomme. Responstid, støtte og oppfølging av nettstudenter er avgjørende for å sikre fremdrift og gode arbeidsforhold for nettstudentene.

Tilbyder må utforme en kravspesifikasjon for infrastrukturen som dekker *alle forhold* som er relevante for denne utdanningen.

Tilbyder har vedlagt et eget skriv som inneholder beskrivelse av infrastruktur ved studiestedet, Rud videregående skole. Det presiseres at undervisningsrommet tilfredsstillende alle krav til klasserom i henhold til HMS bestemmelse. Alle rom har trådløst nettverk og skolen har god bredbåndskapasitet. Studentene har tilgang til kantine og bibliotekstjenester og fri bruk av PC på studiestedet.

Skolen bruker It's Learning som læringsplattform og IKT avdelingen har en kontaktperson som gir support. Studentene får tilgang til eget undervisningsrom på læringsplattformen (med fagstoff, tilgang til innleveringsoppgaver, samarbeid og veiledning), og det legges opp til skoloring på studiets første samling. Responstid fra lærer, på henvendelser fra studentene mellom samlingene, er én virkedag. Dette oppgis i studieplanens punkt 2.2, tredje avsnitt. Vi anser det som en meget god responstid.

Studiet er utviklet i samarbeid med Bærum kommune, og det legges opp til læringsaktiviteter som kan gjennomføres på egen arbeidsplass i tillegg til at kommunen stiller praksisplasser til disposisjon under siste emnet.

Infrastrukturen framstår som god knyttet til samlinger, praksis og læringsaktiviteter på egen arbeidsplass. Det sies ikke noe om krav til PC mellom samlingene, dette må presiseres.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utforme en kravspesifikasjon for infrastrukturen som dekker alle forhold som er relevante for denne utdanningen
- presisere hva slags utstyr som studentene selv må skaffe seg (eller arbeidsgiver stille til disposisjon) for å holde selvstudiedelen gående mellom samlingene

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- utforme et presist krav til omfanget av relevant praksis (i arbeidslivet, utdanning og lignende) for søkere som skal få realkompetansevurdering
- stille krav til offentlig godkjenning for å ta opp studenter til dette studiet, og må vurdere om søkere som avventer fagprøve, eller venter på sin offentlige godkjenning etter nylig gjennomført fagprøve, unntaksvis kan få betinget opptak
- stille krav om bestått språkprøve for søkere fra land utenfor Norden, tilsvarende bergenstesten. Ferdigheter i språk og kommunikasjon anses som vesentlige og viktige ferdigheter i samhandling med brukergruppen.
- fremlegge formell samarbeidsavtale med Bærum kommune
- inngå avtale med noen flere samarbeidsaktører
- beskrive deltakelse i relevante nettverk hvis deltakelse pågår, hvis ikke må de finne nettverk å delta i
- inkludere utdanningens navn i malen for praksisavtale, enten i tittelen eller i et felt innledningsvis i avtalen
- skissere hvilke praksissteder det eventuelt er inngått avtale med og hvem som er kontaktpersoner
- beskrive hvordan timer til selvstudium (på nett og på egen arbeidsplass) kan/bør gjennomføres. For eksempel: Hvor mange timer det er estimert å bruke på læringsressursene på nett.
- skape en mer sammenfattende begrepsbruk i fagplanen
- spesifisere læringsutbyttene mer mot elementene i målrettet miljøarbeid
- inkludere evaluering som generell ferdighet i overordnet læringsutbytte
- implementere velferdsteknologi i flere / alle emnene
- korrigere begrepsbruken i avsnitt 4.2.4 - Arbeidskrav emne 3, oppgave 1: Tverrfaglig samarbeid, der det henvises til at studenten skal utforme et case med temaet og drøfte hvordan helsefagarbeideren kan bidra til omsorg og forebyggende arbeid overfor bruker / bruker med demens
- endre oppgavene i emne 3, slik at de samsvarer med emnets innhold
- sørge for at emne 4 ikke består av fragmenter, men spesialisere studentene ytterligere i en videreføring av emne 3
- beskrive (og gjerne lage en modell som viser) hvordan den nettbaserte og den teoretiske delen med høy grad av selvstudium er bygget opp, hva den inneholder, hvordan den skal brukes metodisk og hvordan denne delen av studiet underbygger læringsutbyttebeskrivelsene
- beskrive hvilke arenaer og verktøy som brukes til veiledning og samarbeid, og om veiledningen i hovedsak vil være synkron eller asynkron
- beskrive hvilke arenaer og verktøy som brukes til veiledning og om veiledningen i hovedsak vil være synkron eller asynkron.
- tydeliggjøre hvor mye tid det er satt av til individuell veiledning
- tydeliggjøre bruken av basisgrupper/arbeidsgrupper
- studieplanen må rettes opp så den er konsistent med tanke på målgruppe
- utarbeide en oversikt som er tydelig på undervisningsformer og læringsaktiviteter; hva skal foregå på samling, på nett/som selvstudium og på egen arbeidsplass

- utdype hva som legges i selvstudie med nettstøtte. Et studie som har så høyt antall timer til selvstudium krever klare og tydelige rammer og støtte til studentene.
- konkretisere hva de mener er pedagogisk kompetanse tilsvarende PPU og hva som utgjør «praksis innen undervisning»
- sørge for at det er samsvar mellom søknadens dokumenter og angi ett forholdstall
- spisse kravet til sensorenes yrkeserfaring til minimum 2 år
- tydeliggjøre hva kravet «være oppdatert innen fagområdet» innebærer
- utforme en kravspesifikasjon for infrastrukturen som dekker alle forhold som er relevante for denne utdanningen
- presisere hva slags utstyr som studentene selv må skaffe seg (eller arbeidsgiver stille til disposisjon) for å holde selvstudiedelen gående mellom samlingene

Tilbyder bør

- synliggjøre brukers medvirkning i læringsutbyttebeskrivelsen
- i emne 2, læringsutbyttebeskrivelsen: omformulere kulepunkt 4, slik at det blir tydeligere
- i emne 3, læringsutbyttebeskrivelsen: fremheve evaluering og justering av løpende tiltak
- i emne 3: utfordre studenten til å søke relevant litteratur i publikasjoner utgitt som resultat av nyere forskning
- i emne 4: inkludere tema som: seksualitet og fare for utnyttelse, og helsearbeiderens betydning i møte med fastlegen og personalet på en sykehusavdeling
- i emne 5: utfordre studenten til å oppsøke tverrfaglig samarbeid i sitt fordypningsarbeid
- tydeliggjøre hvordan de ulike pedagogiske metodene skal anvendes
- utnytte innføringskurs i IKT til å belyse det å studere og samarbeide på nett (digital studieteknikk)
- skissere hva som er MÅ-aktiviteter, BØR-aktiviteter og KAN-aktiviteter
- i større grad redegjøre for de ansattes digitale kompetanse og erfaringer
- gi fagansvarlig en tydeligere rolle i studiet, for eksempel gjennom deltakelse i oppstarten, midtveis og i avslutningen av studiet, der fagansvarlig møter studentene og rammer inn læringsløpet
- redegjøre for tanken bak at sensor, men ikke lærerne, kan ha bakgrunn som sykepleier

4 Tilvarsrunde

NOKUT mottok 23. september 2016 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Tilsvaret til utkast til tilsynsrapport: Målrettet miljøarbeid, 60 studiepoeng, ved Fagskolen Oslo Akershus, saksnummer 16/00297.

Tilsvaret skal være skrevet med 11-punkts skrift med 1,15 i linjeavstand, og skal ikke overstige tre A4-sider. **Endringer som gjøres skrives inn med rødt.**

Tilbyder må

1. utforme et presist krav til omfanget av relevant praksis (i arbeidslivet, utdanning og lignende) for søkere som skal få realkompetansevurdering. **Endret stp. s. 6: Søker må ha fem års relevant yrkespraksis (omregnet til heltidsstilling) og/eller skolegang. Med relevant praksis menes arbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming. Skolegang vil i dette tilfelle være relevante kurs eller studier knyttet til mennesker med utviklingshemming.**
2. stille krav til offentlig godkjenning for å ta opp studenter til dette studiet, og må vurdere om søkere som avventer fagprøve, eller venter på sin offentlige godkjenning etter nylig gjennomført fagprøve, unntaksvis kan få betinget opptak. **Endret stp. side 6 punkt 1.1 a og b, (endringer i kursiv): a) Fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev/vitnemål og autorisasjon i relevant yrkesutdanning fra videregående skole som Helse- og oppvekstfag, aktivitørutdanning eller tilsvarende. b) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen/venter på autorisasjon, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.**
3. stille krav om bestått språkprøve for søkere fra land utenfor Norden, tilsvarende bergensstesten. **Endret stp s. 6: Søkere må ha norskkunnskaper tilsvarende norskprøven for voksne innvandrere fra VOX med resultatet B2 på alle fire delprøver.**
4. fremlegge formell samarbeidsavtale med Bærum kommune. **Henviser til vedlegg "Samarbeidsavtale med Bærum kommune".**
5. inngå avtale med noen flere samarbeidsaktører. **Inngått avtale med Asker kommune (vedlagt).**
6. beskrive deltakelse i relevante nettverk hvis deltakelse pågår, hvis ikke må de finne nettverk å delta i. **Jfr. vedlagte samarbeidsavtale forplikter Bærum kommune seg til å inkludere faglærere som deltagere i sine fagnettverk.**
7. inkludere utdanningens navn i malen for praksisavtale, enten i tittelen eller i et felt innledningsvis i avtalen. **Endret overskrift i praksisavtale (vedlagt) til: Avtale om praksis for studenter fra Fagskolen Oslo Akershus (FAO), ved fagskoleutdanningen Målrettet miljøarbeid for mennesker med utviklingshemming.**
8. skissere hvilke praksissteder det eventuelt er inngått avtale med og hvem som er kontaktpersoner. **Vedlagt oversikt over praksissteder. Spesialrådgiver Wenche Borge koordinerer alle praksisplasser innen pleie og omsorg i Bærum kommune, og er vår kontaktperson.**
9. beskrive hvordan timer til selvstudium (på nett og på egen arbeidsplass) kan/bør gjennomføres. For eksempel: Hvor mange timer det er estimert å bruke på læringsressursene på nett. **Presisert i tabell og tekst stp. avsnitt 2.4 s. 14-15: '*Estimert timer til selvstudium på egen arbeidsplass: 5 timer pr. uke. (Se avsnitt 2.2. Arbeidsformer og metoder i utdanningen). Anslagsvis 2 timer pr. uke brukes til læringsressurser på nett'..- 'Individuell nettveiledning 2 timer pr student per emne.'**
10. skape en mer sammenfattende begrepsbruk i fagplanen. **Gjennomgått studieplanen med vedlegg og anvendt gjennomgående likt begrep: mennesker med utviklingshemming. Begrepet 'pasientforløp' er beholdt da dette er et uttrykk som bukes i helsetjenesten i kommunene.**
11. spesifisere læringsutbyttene mer mot elementene i målrettet miljøarbeid. **Vi har valgt å opprettholde begrepsbruken habilitering og rehabilitering da vi mener det er hensiktsmessig i arbeidet med mennesker med utviklingshemming.**
12. inkludere evaluering som generell ferdighet i overordnet læringsutbytte. **Satt inn nytt kulepunkt s. 8: kan kartlegge og evaluere en situasjon, og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak**

13. implementere velferdsteknologi i flere/alle emnene. Satt inn nye kulepunkt: emne 1,tema 1c, s. 18: 'Etikk og velferdsteknologi'. Emne 2, tema 2d, s. 22: 'Velferdsteknologi'.
14. korrigere begrepsbruken i avsnitt 4.2.4 - Arbeidskrav emne 3, oppgave 1: Korrigeret begrepsbruken emne 3, oppg. 1 s. 25 til 'mennesker med utviklingshemming'.
15. endre oppgavene i emne 3, slik at de samsvarer med emnets innhold. Endret oppgave 1, emne 3, s. 25: 'Utform en case med tema tverrfaglig samarbeid og drøft hvordan helsearbeideren kan bidra til omsorg og forebyggende arbeid overfor mennesker med utviklingshemming'. Endret oppgave 2, emne 3: 'Velg en aktuell situasjon fra egen eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan du kan bidra til økt egenomsorg og opplevelse av mestring for en bruker med utviklingshemming-.
16. sørge for at emne 4 ikke består av fragmenter, men spesialisere studentene ytterligere i en videreføring av emne 3. Emne 4: endret LUB Kunnskap, kulepunkt 1, s. 26: 'har innsikt i pasientforløp og kunnskap om aktørenes roller og ansvar i arbeidet med mennesker med utviklingshemming'. Endret kulepunkt 7: 'har kunnskap om utviklingsarbeid og innovasjon knyttet til mennesker med utviklingshemming'. Nytt kulepunkt LUB generell kompetanse: 'har forståelse for viktigheten av veiledning i tema seksualitet for mennesker med utviklingshemming'. Satt inn under 4.3.2 nye tema 4a, s. 27: 'Helsefagarbeiders betydning i møte med aktører som fastlege og personalet på en sykehusavdeling'. 4d, s. 28: Seksualitet og fare for utnyttelse.
17. beskrive (og gjerne lage en modell som viser) hvordan den nettbaserte og den teoretiske delen med høy grad av selvstudium er bygget opp, hva den inneholder, hvordan den skal brukes metodisk og hvordan denne delen av studiet underbygger læringsutbyttebeskrivelsene. Redigert, endret og nummerert underavsnitt i hovedavsnitt 2.2, s. 11-13.
18. beskrive hvilke arenaer og verktøy som brukes til veiledning og samarbeid, og om veiledningen i hovedsak vil være synkron eller asynkron. Redigert, endret og nummerert underavsnitt i hovedavsnitt 2.2, s. 11-13, samt satt inn nytt avsnitt 2.2.1 s. 12 'Selvstudium med nettstøtte'.
19. tydeliggjøre hvor mye tid det er satt av til individuell veiledning. Endret tabellen i studieplanen s. 14. Tilføyet s. 14 under: Veiledning mellom samlingene: 'Individuell nettveiledning 2 timer pr student per emne'.
20. tydeliggjøre bruken av basisgrupper/arbeidsgrupper. Presisert i stp avsnitt 2.2.4 s. 12.
21. studieplanen må rettes opp så den er konsistent med tanke på målgruppe. Rettet opp setning i stp pkt. 2.2.3, s. 12: 'Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med brukere med utviklingshemming'.
22. utarbeide en oversikt som er tydelig på undervisningsformer og læringsaktiviteter; hva skal foregå på samling, på nett/som selvstudium og på egen arbeidsplass. Beskrevet og tydeliggjort i omskrevet avsnitt 2 s. 10-13.
23. utdype hva som legges i selvstudie med nettstøtte. Et studie som har så høyt antall timer til selvstudium krever klare og tydelige rammer og støtte til studentene. Utdypet i nytt avsnitt 2.2.1 s. 12 'Selvstudium med nettstøtte'
24. konkretisere hva de mener er pedagogisk kompetanse tilsvarende PPU og hva som utgjør «praksis innen undervisning» Vedlagt korrigeret skjema "Kravspesifikasjon for undervisningspersonale": skjerpet krav til pedagogisk kompetanse, og endret krav til pedagogisk personale til: Helsefaglig utdanning eksempelvis sykepleier/vernepleier med tilleggsutdanning eller faglærerutdanning innenfor helsefag eller relevant helsefaglig universitetsutdanning eventuelt med veilederkompetanse i tillegg.
25. sørge for at det er samsvar mellom søknadens dokumenter og angi ett forholdstall. Vedlagt korrigeret skjema "Kravspesifikasjon for undervisningspersonale": Forholdet faglig ansatte og studenter er satt til 1:25.
26. spisse kravet til sensorenes yrkeserfaring til minimum 2 år. Vedlagt korrigeret skjema "Kravspesifikasjon for undervisningspersonale": Praktisk erfaring fra fagområdet i minimum 2 år,

27. tydeliggjøre hva kravet «være oppdatert innen fagområdet» innebærer. Vedlagt korrigert skjema "Kravspesifikasjon for undervisningspersonale": Praktisk erfaring fra fagområdet i minimum 2 år, må være oppdatert i forhold til ny kunnskap og eventuelle endringer i lover og bestemmelser innen fagområdet, og være villig til å være sensor i minst ett skoleår.
28. utforme en kravspesifikasjon for infrastrukturen som dekker alle forhold som er relevante for denne utdanningen. Utdypet og konkretisert i vedlagt skjema Infrastruktur under Lokaler og utstyr etc" og under IKT og informasjonstjenester: Tilføyet tekst: 'Responstid for støtte både på faglige og tekniske utfordringer er en virkedag'. 'Studenter og undervisningspersonalet benytter skolens personalrom/ kantine. Studentene får studentkort som benyttes til utskrift/ kopiering, samt som nøkkelkort til utgangsdører. Studentene kan også benytte treningsrom med apparater'.
29. presisere hva slags utstyr som studentene selv må skaffe seg (eller arbeidsgiver stille til disposisjon) for å holde selvstudiedelen gående mellom samlingene. Tilføyet og presisert i skjemaet Infrastruktur under Lokaler og utstyr: "Beskrivelse av rom og utstyr etc".

Tilbyder bør

- i emne 2, læringsutbyttebeskrivelsen: omformulere kulepunkt 4, slik at det blir tydeligere. Omformulert LUB-kulepunkt 4 i emne 2, kunnskap, s. 21: forstår betydningen av personsentrert omsorg og brukers rett til medbestemmelse i arbeidet for selvstendighet, mestring og livskvalitet
- i emne 3, læringsutbyttebeskrivelsen: fremheve evaluering og justering av løpende tiltak Lagt til nytt kulepunkt under LUB-ferdigheter, emne 3 s. 24: kan anvende evalueringsmetoder og justere tiltak iverksatt for den enkelte bruker fortløpende
- i emne 4: inkludere tema som: seksualitet og fare for utnyttelse, og helsearbeiderens betydning i møte med fastlegen og personalet på en sykehusavdeling. Nytt kulepunkt under tema 4a, emne 4, s. 27: 'Helsefagarbeiders betydning i møte med aktører som fastlege og og personalet på en sykehusavdeling'. Nytt kulepunkt under tema 4d, emne 4, s. 28: 'Seksualitet og fare for utnyttelse'.
- redegjøre for tanken bak at sensor, men ikke lærerne, kan ha bakgrunn som sykepleier. Vedlagt korrigert skjema "Kravspesifikasjon for undervisningspersonale", tilføyd kompetanse som sykepleier for pedagogisk personale.

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering og endelig konklusjon

Tilbyder har gjort endringer i tråd med våre krav og vi finner at tilsvaret tilfredsstillende tar for seg alle må-punktene, bortsett fra punkt 1 og punkt 11.

At vi ikke kan være fullstendig fornøyd med opptakskravene (punkt 1) er en uheldig effekt av lovgivers kravtekst, heller enn en feil fra tilbyders side.

Det er ikke mulig å realkompetansevurdere om en person har kompetanse tilsvarende en som har fullført helsearbeiderutdanning – da det kreves fagprøve for å få autorisasjon til å jobbe som helsefagarbeider. Fagprøven må gjennomføres og består før det så søkes om autorisasjon som helsefagarbeider. Imidlertid, fagskoleloven krever at alle fagskoleutdanninger må åpne for opptak til utdanningen gjennom realkompetansevurdering. Vi finner det lite forståelig at personer – uten autorisasjon – skal kunne tas opp til en utdanning og utdannes til et virke som krever autorisasjon for å jobbe. Dette er uheldig paradoksalt sett opp mot at fagskoleutdanninger skal være direkte yrkesrelevante. Tilbyder har oppfylt lovkravet på en tilfredsstillende måte. Vi vil imidlertid kreve at Fagskolen Oslo Akershus er veldig tydelig i sin informasjon til utdanningssøkende: De kan få opptak til utdanningen, men autorisasjon vil kreves for relevant jobb etter endt utdanning.

I forbindelse med punkt 11 angir tilbyder at de opprettholder begrepsbruken slik den var. Vi aksepterer deres merknad av flere grunner. Én årsak er ganske enkelt at dette punktet like fullt kunne ha vært en anbefaling (bør-punkt) heller enn et krav (må-punkt) fra oss. Vår hovedtanke var å gjøre tilbyder oppmerksom på begrepsbruken. Tilsvaret antyder at tilbyder er oppmerksom, har gjort noen vurderinger og endt opp med å ha de slik det nå er. Vi finner dette tilfredsstillende.

Vi ser at det er jobbet grundig med tilsvarene og finner også at bør-punktene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Utdanningen anbefales godkjent, men tilbyder må sørge for at det kommuniseres entydig til utdanningssøkende at de kan få opptak til utdanningen, men autorisasjon vil kreves for relevant jobb etter endt utdanning.

5 Vedtak

NOKUT anser de faglige kravene for godkjenning av *målrettet miljøarbeid*, 60 fagskolepoeng nettbasert undervisning med samlinger, ved Fagskolen Oslo Akershus som oppfylt. NOKUT godkjenner derfor utdanningen.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 4. mars 2016 og i tilsynsrapporten.

Vedtaket gjelder for samlinger på studiestedet Rud videregående skole.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 4. mars 2016, NOKUTs saksnummer 16/00297-1
- tilsvar datert 23. september 2016, NOKUTs saksnummer 16/00297-10

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

Soneleder Georg Skutlaberg, Vang distrikt i Hamar kommune

Skutlaberg ble utdannet vernepleier ved Høgskolen i Lillehammer i 2000. I tillegg har han tverrfaglig videreutdanning i aldring og eldreomsorg fra Høgskolen i Gjøvik og tilleggskompetanse fra Universitetet i Karlstad innen etikk ved omsorg for eldre. Som leder har Skutlaberg fulgt Hamar kommunes lederutviklingsprogram og fulgt studiet Personalutvikling og ledelse ved høgskolen i Lillehammer. De første syv årene som vernepleier jobbet han som klinisk vernepleier innen demensomsorgen i Hamar kommune. I et tverrfaglig team sammensatt av sykepleiere, vernepleiere, hjelpepleiere og ergoterapeuter, anvendte han sin kompetanse innen målrettet miljøarbeid inn i demensomsorgen. I den perioden deltok han i utviklingen av det som har blitt Hamar kommunes demensomsorg i tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten og Nasjonalt kompetansesenter for aldring. I 2007 ble Skutlaberg tilsatt som leder i hjemmebasert omsorg. Etter tre år i denne stillingen ble han tilsatt i et engasjement for å arbeide med elektronisk samhandling i regi av Norsk Helsenett, samt innføre elektronisk turnus og ressursstyringssystem i Hamar kommune. Som prosjektleder og rådgiver i Hamar kommune innen IKT, ble disse prosjektene ferdigstilt henholdsvis i 2012 og 2014. Etter denne perioden ble Skutlaberg tilsatt som leder i tjenesten for funksjonshemmede og er nå aktiv med å gjøre noen organisasjonsjusteringer for å styrke blant annet kompetanse, faglighet og yrkesstolthet blant egne kollegaer. Dette oppfatter Skutlaberg som sentrale mål for sikre gode og solide tjenester til en brukergruppe som er avhengig av gode fagpersoner.

Forlagsredaktør Ingvild Skjetne, Pedlex Norsk Helseinformasjon

Skjetne er utdannet sykepleier. I tillegg har hun pedagogisk og samfunnsfaglig utdanning og leverer våren 2016 masteroppgave i yrkespedagogikk. Hun har variert undervisningspraksis innenfor helsefagene på ulike nivåer, både høyskole, videregående og fagskole. De siste årene har hun undervist ved helsefagarbeiderutdanningen, Folkeuniversitetet i Oslo. Skjetne har sittet i en rekke utvalg, arbeidsgrupper og fagnemnder for helsefag på aktuelt nivå. Hun var med i gruppen som evaluerte sosial- og helsedirektoratets plan i 2003. Skjetne har også kjennskap til logistikk og har skrevet lærebøker for opplæringen i helsearbeiderfaget og helsesekretær hvor service, hygiene og HMS er temaer. Nylig var hun med på oppstarten av Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA), VG1 helse- og oppvekstfag.

Prosjektleder Vegard Meland, Senter for Livslang Læring, Høgskolen i Lillehammer

Vegard Meland er utdannet allmennlærer med tilleggsutdanning i spesialpedagogikk 1. avdeling og personalutvikling og ledelse. Han har arbeidet som lærer i grunnskolen fra 1999–2004, og arbeidet som skoleleder i perioden 2004–2010. I perioden 1999–2010 var han med på flere prosjekter der teknologi og læring stod sentralt, blant annet med innføringen av LMS systemer og digital eksamen. Fra våren 2010 har han arbeidet som prosjektleder ved Senter for Livslang Læring (SELL) ved Høgskolen i Lillehammer (HiL). Fokuset har vært på etter- og videreutdanningsprogrammer rettet mot skolesektoren. En stor del av arbeidet har bestått av fleksibilisering av kurs og studier, samt utvikling av helt nettbaserte kompetanseprogrammer og MOOCer. Han var sentral i utviklingen av den svenske MOOCen Bedömning och betyg i samarbeid med Skolverket og Karlstads Universitet. Han var/er prosjektleder i nettMAT2 (MOOC/nettstudie i matematikk 2) under Kompetanse for Kvalitet satsingen, og han er prosjektleder i SkoleVFL MOOCen som ble utviklet på oppdrag for Utdanningsdirektoratet. Vegard er fortsatt i stillingen som prosjektleder ved SELL/HiL.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.